

Károli Gáspár Református Egyetem

Állam- és Jogtudományi Kar

EURÓPAI UNIÓS PROGRAMTERVEZŐ ÉS –ÉRTÉKELŐ

SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS

1. Közpolitikai elemzés közgazdaságtani alapjai

A tárgy célja, hogy megismertesse azokat az alapvető közgazdasági fogalmakat és összefüggéseket, amelyek segítségével elemi szinten értelmezni és értékelni lehet egy-egy javasolt vagy megvalósított kormányzati beavatkozás hatásmechanizmusát és várható (kvalitatív) hatásait.

A tárgy folyamán elmélyedünk a piacgazdaság működésének részleteiben – ezek megismerése nélkül ugyanis lehetetlen megérteni a közpolitikai döntések hatásmechanizmusait. Kiemelt figyelmet fordítunk a kormányzat szerepére a piacgazdaság alapvető játékszabályainak működtetésében, majd sorra vesszük azokat a legfontosabb tökéletlenségeket (ún. „piackudarcokat”), amelyeket leggyakrabban érvként hoznak fel amellet, hogy a kormányzat az alapfeladatain túl is beavatkozzék a gazdaság, a társadalom működésébe. Két példán (externáliák, adózás) megvilágítjuk a kormányzati cselekvés összetett logikáját, különös figyelmet fordítva azokra a „kormányzati kudarcokra”, amelyek a közpolitikákat eltéríthetik céljaiktól.

2. Hazai szakpolitikai rendszerek aktuális kérdései

A tárgy célja az aktuális szakpolitikai dilemmák és kérdések feldolgozása a közgazdasági fogalmi keretrendszeren keresztül. A tárgy segítségével a hallgatók képesek lesznek értékelni egy-egy szakpolitikai terület legfontosabb kérdéseit. Ezzel párhuzamosan cél, hogy az ágazati szakpolitikai tervezést a hallgatók el tudják helyezni a fejlesztéspolitikai kontextusába.

A tárgy a közpolitikai elemzés közgazdaságtani alapjai kurzus során tárgyalt alapfogalmakra épít, kiegészítve azt az egyes szakpolitikákhoz kapcsolódó közgazdasági alapokkal. A kurzus minden alkalma során ágazati szakterületeket vesz górcső alá. A fogalmak ismétlése az új fogalmak bevezetését követően azok gyakorlati alkalmazási lehetőségeit vizsgálja meg hazai ágazati elemzéseken keresztül.

A kurzus egy-egy alkalma során az elérhető 2014-2020-as tervezési időszakra vonatkozó ágazati fejlesztéspolitikai dokumentumok alapján az ágazati célok és a fejlesztéspolitikai célok lehetséges összehangolásának gyakorlati lehetőségeit mutatja be.

3. Ex post értékelés és hatásvizsgálat módszerei

A tantárgy áttekinti a programok megvalósulását követő, vagyis *ex post* értékelés fogalmi alapjait, megközelítéseit, nemzetközi gyakorlatát. A fogalmi alapozást a statisztikai alapismeretek átismétlése, illetve újratanulása követi (előképzettségtől függően). Megvitatjuk a statisztikai módszerek alkalmazásának előnyeit és hátrányait; az utólagos hatásvizsgálat célját, adatigényét, módszereit. Részletesen tárgyaljuk az adatgyűjtés technikáit és gyakorlatát; a főbb kvalitatív és kvantitatív módszereket; a modellalapú és kontrafaktuális értékelési technikákat.

4. Előzetes értékelés és hatásvizsgálat módszerei

A tantárgy a programtervezés során megvalósított, előzetes, vagyis *ex ante* értékelés és hatásvizsgálat módszertanát ismerteti meg a résztvevőkkel. Tárgyalja a tervezés, az előrejelzés iránti szükségletet, ezek funkcióit; a jó előrejelzés és jó terv kritériumait; a bizonytalanság és kockázat mértékét, kezelését; a benchmarkok használatát; az előzetes hatásvizsgálat adatigényét. Áttekintést nyújt az esettanulmány-módszerről; a modellalapú előrejelzésekről; az idősor-elemzés előnyeiről, hátrányairól; a viselkedés alapú modellekről, makromodellekről és mikroszimulációról.

5. Értékelés és hatásvizsgálat szervezése

A tantárgy a hatásvizsgálatokat vezető és szervezők munkájának tipikus feladataira készít fel. A hatásvizsgálati feladatok kereteinek kialakításához, azok sikeres elvégzéséhez kínál technikákat, szempontokat és jó tanácsokat. A tantárgy széleskörűen használható útmutatót nyújt minden tényalapú, a minőségi jogalkotáshoz kapcsolódó elemzési és döntés-előkészítési tevékenységhez. Ezért sorra veszi a hatásvizsgálatok alapeszközeit, valamint a hatásvizsgálati tevékenység szervezésének főbb lépéseit. A kurzus során alkalmazott megközelítés a belső feljegyzésektől kezdve a kommunikációs felkészítőkön át a tájékoztató anyagok elkészítéséig, bármilyen kormányzati lépés következményeit elemző dokumentum összeállításához hasznos lehet. A tantárgy a közigazgatás működési sajátosságaira épülő módszereket, eljárásokat mutat be.

6. Fejlesztéspolitika uniós és hazai jogi környezete

A résztvevők megismerkednek az Európai Unió kohéziós politikájára vonatkozó legfontosabb európai uniós jogszabályokkal és azok lényeges tartalmával, valamint az ezekből származó itthon felhasználható források odaítélésének legfontosabb szabályaival. Mindezt kiegészíti a forrásfelhasználást érintő, de azok szabályain túlmutató fontosabb jogi kérdések (így az állami támogatási szabályok, közbeszerzési szabályok, támogatási szerződés egyes kérdései) bemutatása.

7. Fejlesztéspolitika uniós és hazai intézményi környezete

A tárgy célja egyrészt azoknak a tapasztalatoknak a bemutatása, átadása, amelyek az EU-s támogatások hazai tervezése és megvalósítása során az elmúlt évtizedben felhalmozódtak; másrészt az aktuális programozási időszak (2014-2020) érvényes hazai döntéshozatali és intézményi struktúrájának elemző áttekintése.

A tárgy megismerteti a résztvevőkkel a fejlesztéspolitika intézményrendszerének külső környezetét, valamint a hazai intézményrendszer felépítését, működését és célrendszerét. Ezekre alapozva részletesen bemutatásra kerül a projekt-előkészítés és kiválasztási rendszer felépítése, az alkalmazott és a jövőben alkalmazandó monitoring és programzárási- és értékelési technikák, valamint az ellenőrzési és végrehajtási rendszer működése, a működés során szerzett tapasztalatok.

8. Nemzetközi és hazai értékelési tapasztalatok

A tárgy keretében az ágazati szakpolitikai programok elért hatásait, eredményeit foglaljuk össze szakpolitikai, ágazati bontásban. A résztvevők érdeklődésének megfelelő témakörök nagyobb hangsúlyozása mellett az oktatáspolitikai, kohéziós politika, regionális politika, innováció és kutatás-fejlesztés, foglalkoztatáspolitikai eddigi programjaira vonatkozó értékelések megismerése, az eredmények összegző és nemzetközi összehasonlításba helyezett tárgyalása révén a résztvevők átfogó ismereteket szerezhetnek a fejlesztéspolitika és az ágazati politika eddigi eredményeiről és dilemmáiról.